

TASAVALLAN
PRESIDENTTI

KISTO KYTIN

SUOMEN
ITSENÄISYYDEN

 25

VUOTISPÄIVÄNÄ
RADIOSSA PITÄMÄ
PUHE 6+12+1949

TASAVALLAN
PRESIDENTTI
KISTO KYTIN

S U O M E N
ITSENÄISYYDEN
25-
VUOTISPÄIVÄNÄ
RADIOSSA PITÄMÄ
PUHE 6.12.1942

OY SUOMEN KIRJA, HELSINKI

Arvoisat kuuntelijat.

Vietämme tänään itsenäisyytemme 25-vuotispäivää ja neljättä itsenäisyyspäivää sotatilan vallitessa.

Kansan elämässä 25 vuotta on lyhyt aika, yhden ainoan sukupolven työn mittainen. Sama sukupolvi, joka näki itsenäisyytemme ensimmäisen syntymäpäivän, on pääosalta ollut suorittamassa ensimmäisen neljännesvuosisadan rakennustyön.

Kolme vuotta totaalista sotaa sitävastoin on mille kansalle tahansa pitkä aika. Emme tosin ole koko tätä aikaa olleet aseellisessa taistelussa. Mutta välirauhan turvattomat, ahdistavat kuukaudet olivat meille henkisesti vieläkin rasittavammat kuin selvä sota. Nämä kolme vuotta ovat vaatineet meiltä valtavia ponnistuksia, tuottaneet meille raskaita kärsimyksiä ja menetyksiä, mutta ne ovat myöskin antaneet meille suuria voittoja sekä sotarintamalla että kotirintamalla. Tekomme näinä vuosina ovat meille antaneet valtakirjan, joka kaikissa oloissa oikeuttaa meidät vaatimaan paikkamme itsenäisten kansojen joukossa.

Itsenäisyytemme edellytykset eivät ole olleet yhden

polven ponnistusten hedelmää. Ne on luotu kymmenien suomalaisten sukupolvien väsymättömällä työllä. Itsenäisyyden perustusta on rakentanut muinoinen erämies vallatessaan tämän maan asutukselle ja korvenraivaaja ottaessaan ankaralla työllä pala palalta maan viljelykseen. Sitä on lujittanut suomalainen soturi yhä uudelleen tarttuessaan miekkaansa kotiemme turvaksi itää vastaan. Sille on johdonmukaista vakavuutta antanut valtiomies ja lainsäätävä rakentaessaan maan valtio- ja yhteiskuntajärjestystä. Itsenäisyyden edellytyksiä on vahvistanut hallitusmies ja virkamies kasvattaessaan kansaa järjestyneeseen yhteiskuntaelämään sekä pappi ja opettaja vaaliessaan kansallisen hengenviljelyksen oraita ja kohottaessaan yleistä valistustasoa. Sen saavuttamiseksi on herättäjän ja kansanjohtajan innoitus antanut oikeat tunnussanat ja runoilijan ja taiteilijan tietäjänomainen näkemys luonut ajatuksen rohkeutta ja kansallisen tunteen syvyyttä. Lyhyesti sanoen, kaikki, jotka rehellisesti ja rakentavassa mielessä ovat kansamme hyväksi työtä tehneet, ovat kukin osaltaan olleet luomassa itsenäisyyttämme ja valmistamassa saavutuksiamme sen pohjalla.

Itsenäisyytemme toteutuminen ei myöskään ole ollut hetken suotuisien suhdanteiden aikaansaama. Se on tuhatvuotisen kehityksen johdonmukainen ja välttämätön tulos, kehityksen, jonka vaiheissa kansamme vähitellen on henkisesti kasvanut ja kypsynyt itsenäisyyteen, ja aineelliset edellytykset sille on luotu.

Ominaista tälle kehitykselle on ollut, että se varhais-historiamme kansanomaisesta yhteiskuntaelämästä ja alkeellisista kulttuurisaavutuksista lähtien joka vaiheessa elimellisesti on rakentunut edellisten aikojen luomalle pohjalle. Tässä itsenäisyytemme kiinteässä perustuksessa ovat kulmakivinä kautta aikojen olleet toisaalta Pohjolan miehen ruumiin ja hengen vapaus, toisaalta tottumus vastuunalaisesti osallistua perustaviin valtiotoimiin: kuninkaan vaaliin, lainsäädäntään ja oikeudenkäyttöön. Samoin kuin kansamme on täällä Pohjolassa kansaksi muodostunut, tänne kotinsa perustanut ja peltonsa raivannut, samoin olemme henkisesti kasvaneet Pohjolan maaperästä ja Pohjolan ilmapiirissä. Kansamme juuret ja kasvu ovat lähtemättömästi täällä.

Mutta kuten kansan elämän sisäinen kasvu on osoittanut katkeamatonta johdonmukaisuutta, niin on sen ulkonaisenkin aseman kehitys viitoitettu historian karulla johdonmukaisuudella. Se sisältyy neljään sanaan: Lännen etuvartio itää vastaan.

Jo varhain olivat Suomen heimot joutuneet kosketuksiin lännen kansojen kanssa Keski-Euroopassa ja Skandinaaviassa ja rikastuttaneet ikivanhaa suomalaista kulttuuripääomaansa näiden yhteyksien kautta. Samanaikaisesti levitti myös itä vaikutustaan suomalaisten keskuudessa, ja ajoittain oli taistelu Suomen kansan sielusta idän ja lännen välillä ankara. Ratkaisevalla hetkellä suopea kohtalo heitti ulkonaisen tekijän vaakuppiin. Mongoolien hyökkäys Venäjälle ja sitä seurannut

nut neljännesvuosituhannen vieras orjuus lamautti idän voimat ja antoi länsimaiselle kirkolle ja länsimaiselle sivistykselle aikaa juurtua ja vakiintua maahamme. Se ensimmäinen poliittinen raja idän ja lännen välillä, joka 600 vuotta sitten vedettiin, jakoi kumminkin kansamme kahteen osaan, joista itäinen edelleen jäi kuulumaan idän vaikutuspiiriin.

Siitä pitäen Suomen kansan elämä on ollut sananmukaisesti elämää toinen käsi auran kurjessa, toinen miekan kahvassa. Suomen itäraja on ollut kuolettavan uhkan raja. Sen takaa ovat venäläisten tuhoisat iskut yhä uudelleen viiltäneet syviä haavoja Suomen kansan ruumiiseen, tuoneet tänne sanomatonta murhetta ja kärsimystä, repien hajalle sitä, mitä lyhyinä rauhan kausina on ehditty rakentaa. Suomen kohtalona on ollut sijaita maantieteellisessä avainasemassa ja muodostaa Pohjolan kilpi idän laajentumispyrkimyksiä vastaan. Taistellensa oman elämänsä puolesta Suomen kansa on taistellut koko Pohjolan puolesta. Milloin Pohjolan kansat olivat sodassa keskenään tai Ruotsi-Suomen valtakunta sisäisesti heikko, päättyi puolustustaistelu itää vastaan monesti tappioon ja menetyksiin. Milloin taas Venäjä oli rikkinäinen tai samalla kertaa kietoutuneena useampaan sotaan, mutta Ruotsi-Suomi sisäisesti luja ja hyvin johdettu, oli puolustuksemme menestyksellistä ja asemiamme voitiin parantaa. Nämä ovat kokemuksia, joista edelleen on syytä ottaa oppia. Mutta olipa taistelu menestyksellistä tai tappiollista, Suomen sukupolvet

ovat sen väistämättä suorittaneet siitä riippumatta, ovatko ne saaneet tukea toisten kansojen taholta vai jääneet käymään taistelua yksin. Ja me tajuamme tänään, että vain tämä tiensä vääjäämätön seuraaminen on pelastanut kansamme hukkumasta. Vielä silloinkin, kun Venäjä lopuksi pystyi valtaamaan koko Suomen ja kaikki näytti menetetyltä, meidän onnistui säilyttää itärajamme edelleen lännen ja idän rajana. Kaitselmus oli jälleen apunamme. Tämän valloituksen tapahtuessa oli Venäjän silloinen keisari altis länsimaisille aatteille. Hän antoi valloitetulle Suomelle itsehallinnon, vieläpä palautti aikaisemmin valloitetun ns. Vanhan Suomen muun Suomen yhteyteen. Tämä teki mahdolliseksi kansallemme, runsaan 100 vuoden aikana suurin piirtein rauhan tilassa eläen, kehittää henkisiä ja aineellisia voimiaan, rakentaa edelleen vanhalle pohjalle. Kun Venäjän vallanpitäjät ryhtyivät venäläistyttämispolitiikkaan tuhotakseen erikoisasemamme ja sulattaakseen meidät Venäjään, oli tämä omansa hävittämään edellisen onnellisemman kauden ehkä synnyttämät harhakuvitelmat suhteestamme itään ja syventämään tietoisuutta historiallisesta kutsumuksestamme. Aluksi me ryhdyimme puolustukseen hengen ase-in. Mutta Venäjän keisarikunnan murskautuessa ja bolshevismin saadessa tuon suuren valtakunnan haltuunsa oli aika täyttynyt lopullisesti irroittautuaksemme siitä ja järjestäytyäksemme riippumattomaksi valtioksi länsimaisella pohjalla. Se ei käynyt ilman ankaraa taistelua. Vaikka neuvosto-

hallitus oli tunnustanut itsenäisyytemme ja vaikka kansojen itsemääräämisoikeuden toteuttaminen oli ollut Venäjän vallankumouksen tärkeä tunnussana, oli Suomen, ensimmäisenä kaikista kansoista, käytävä sota bolshivismia vastaan toteuttaakseen itsenäisyytensä käytännössä.

Itsenäisyys, jonka syntymishetkiin sisäinen rikkinäisyys loi varjonsa, otettiin vastaan suurin toivein. Jo silloin tosin eräät kaukonäköiset isänmaanystävät huolehtien kysyivät, oliko kansamme valmis tekemään ne uhraukset, joita itsenäisyyden suojeleminen kansalta vaatii ja jotka pienelle kansalle voivat olla raskaampia kuin rauhallisina aikoina uskotaankaan. Nykyinen sotamme antaa myönteisen vastauksen tähänkin kysymykseen. Tosin esiintyi puolustuslaitoksemme kehittämiseen ja sen aiheuttamiin kustannuksiin nähden rauhan aikana erimielisyyksiä. Ja täytyy sanoa, että kun kohtalon hetki tuli, ei aineellinen puolustusvalmiutemme ollut sellainen kuin sen olisi pitänyt olla ja kuin se olisi voinut olla.

Meidän on kumminkin tässäkin suhteessa ensi sijassa syytä muistaa niitä saavutuksia, joihin itsenäisyytemme aikana oli päästy monilla nimenomaan sodankäynnin kannalta ensiluokkaisen tärkeillä aloilla. Suomen Marsalkan taitavalla ja kokeneella johdolla oli puolustusvoimiemme organisaatio kehitetty sodan vaatimuksia vastaavaksi. Etevä upseeristomme oli tarmolla kouluttanut joukkomme ja kehittänyt Suomen olosuhteisiin

ja maastoon soveltuvan taktiikan. Reserviupseerikunnassa oli meillä uhrivalmis, vastuun- ja velvollisuudentuntoinen kouliintunut päällystökaaderi, jolla oli alaisensa luottamus. Aktiivialiupeeerit olivat innolla ja uutteruudella osallistuneet miehistön kouluttamiseen, samalla itse kehittyen pystyviksi alijohtajiksi. Ja miehistö oli rohkeita, neuvokkaita ja sitkeitä sotilaita, joiden ei tarvinnut tunnustaa ketään paremmakseen. Elävään voimaan nähden puolustusvoimamme siten laadullisesti olivat vastustajiansa etevämpiä. Ankaralla työllä ja huolimatta usein epäsuotuisista olosuhteista oli maatalouttamme laajennettu ja tehostettu niin, että sen tuotanto tärkeimpiin elintarvikkeisiin nähden oli saatu nousemaan lähelle omavaraisuutta sen sijaan, että se itsenäisyyskautemme alussa riitti peittämään vain runsaan puolet tarpeistamme, leipäviljasta vieläkin vähemmän. Tämä edullinen kehitys on ystäväkansojen avuliaisuuden ohella ollut ratkaiseva tekijä siihen, että sotavuosien kadoista ja muista vaikeuksista huolimatta olemme voineet kestää. Teollisuutemme oli uudentanut tuotantokoneistonsa, monipuolistanut tuotantonsa ja nostanut sen moninkertaiseksi. Teollisuusjohtajien järjestykyky, insinöörien ja työnjohtajien teknillinen taito ja työläisten ammattitaito ja työteho olivat suuresti kehittyneet. Tämä teki teollisuudellemme mahdolliseksi nopeasti mukautua sodan vaativiin olosuhteisiin. Se saattoi lyhyessä ajassa suuresti lisätä vanhaa ja luoda uutta tuotantoa sodan kannalta tärkeillä aloilla. Kan-

santaloutemme oli siinä määrin voimistunut, että se on kestänyt ja kestää edelleen sodan oloissa taakkoja, joiden kantamista säännöllisissä rauhan oloissa olisi pidetty mahdottomana. Ja ennen kaikkea itsenäisyytemme aikana harjoitettu rakentava, yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen pyrkivä ja sitä edistänyt politiikka on luonut edellytykset koko kansamme käsittävälle yhteisvastuuntunteelle ja siten antanut ennen aavistamatonta voimaa ja lujutta puolustuksellemme. Se sotaponnistus, johon olemme pystyneet, onkin ollut suurempi kuin kukaan olisi voinut odottaa.

Havainnollistaakseni tämän ponnistuksen laajuuden ja samalla nykyaikaisen sodan valtavat mittasuhteet entisaikain sotiin verraten esitän erään vertailun. Kun Ranskan keisari Napoleon 1812 lähti maailmanhistorialliselle sotaretkellensä Venäjää vastaan, oli hänellä käytettävissään sotajoukko, jonka suuruista ei maailmassa oltu ennen nähty. Me, pieni Suomen kansa, olemme asettaneet vihollistamme vastaan suunnilleen yhtä paljon väkeä kuin Napoleonilla oli Venäjän retkellään. Mutta meillä on ollut vastassamme useita kertoja enemmän venäläisiä sotilaita, kuin mitä Napoleonilla vastaan kyettiin panemaan liikkeelle.

Meidän koko historiamme todistaa, miten välttämättöntä kansalle on, säilyäkseen kohtalokkailta harhaotteilta, nähdä yli hetken houkuttelevien virvatulien ja satunnaisten vaihteluiden selvästi asemansa ja tehtävänsä perusluonne ja toiminnassaan noudattaa sen vaa-

timuksia. Meidän kansamme on tämän vaistomaisesti aina tajunnut ja tekee sen tänään viime vuosien kokemuksen valossa tietoisemmin ja todellisuustajuisemmin kuin koskaan. Sen vuoksi meidän tiemme nykyisessäkin maailman myllerryksessä on täysin selvä. Me olemme perusluonteeltamme rauhaarakastava raivaaja ja rakentajakansa. Me viihdymme parhaiten kodeissamme ja työmme ääressä. Meillä on ollut riittävästi työtä omassa maassamme. Sotaiset seikkailut eivät meitä houkuttele. Tämän mukaisesti me itsenäisyytemme aikana olemme omistautuneet sisäiseen rakennustyöhön ja pyrkineet ylläpitämään ja kehittämään ystävällisiä suhteita kaikkiin kansoihin, vilpittömästi haluten yhteisymmärrykseen ja ystävyyteen myöskin Neuvostoliiton kanssa. Me olemme tunnollisesti täyttäneet kansainväliset velvollisuutemme. Ja mikäli meistä olisi riippunut, olisi rauha itärajallamme säilynyt. Mutta itäinen naapurimme ei ole muuttunut. Neuvostoliiton johtajat ovat samoja imperialisteja kuin Venäjän aikaisemmatkin vallanpitäjät aina ovat olleet. Historian linjat ovat kestäviä, historian tapahtumat kulkevat toistuvasti samoja geopoliittisia väyliä. Meidän etuvartioasemamme on jälleen muodostunut meidän kohtaloksemme. Ja tästä tietoisina me olemme rauhallisina ja rohkeina käyneet taisteluun, johon meidät taas kerran on pakotettu.

Neuvostoliiton hyökkäys ei tapahtumain tarkkaavaiselle seuraajalle tullut odottamatta. Sitä oli kauan suunniteltu ja valmisteltu. Se sisältyi bolshevikkien pyrki-

myksiin palauttaa Keisari-Venäjän rajat ja heidän suunnitelmiinsa laajentaa niitä edelleen maailmanherruuteen asti. Jo vuodelta 1919 on julkisuuteen tullut eräs yksityiskohtainen suunnitelma Suomen ja Pohjois-Skandinavian valtaamiseksi, käyttäen tukialueena Itä-Karjalaa. Kun Pietarin bolshevistiset käskynhaltijat ryhtyivät kehittämään Pietaria sotateollisuuden keskuspaikaksi ja teollistamaan Itä-Karjalaa tukialueeksi sille, olivat heidän silmänsä kiinteästi suuntautuneet Suomeen raaka-aineiden ja voiman täydennysalueena sekä kauttakulku- ja satama-alueena. Yhä useammin kohdistivat he Suomea vastaan karkeita uhkauspuheita. Ns. kummituslennot pohjoisessa ja lukuisat vakoilujutut puhuivat omaa, selvää kieltään. Ja strategisten teiden ja sotilaallisten lentokenttien rakentaminen Itä-Karjalassa Suomen rajan läheisyyteen ei jättänyt epäselvyyttä Neuvostoliiton aikomuksiin nähden. Kun toinen maailmansota alkoi ja Neuvostoliitto aluksi vapain käsin jäi sen ulkopuolelle, kasvoi sodanvaara uhkaavaksi, ja niin jouduimme ennen pitkää erään historian häikäilemättömimmän hyökkäyksen kohteeksi.

Kaikista toiseen maailmansotaan liittyvistä sodista on Neuvostoliiton Suomea vastaan marraskuun 30 päivänä 1939 aloittama sota ainoa, jonka ulkopuolinen elin, Kansainliitto, on selittänyt oikeudettomaksi hyökkäykseksi, ja sen johdosta erottanut Neuvostoliiton jäsenyydestään. Nykyinen sotamme on samaa sotaa, joka 1939 alkoi. Neuvostoliitto ei nimittäin alun alkaenkaan kun-

nioittanut eikä noudattanut Moskovan rauhankaan määräyksiä. Pääministeri Molotov vakuutti rauhanneuvottelujen loppuvaiheessa, ettei Neuvostoliitolla, rauhanehto- jen tultua määritellyiksi ja Pietarin kaupungin sekä Muurmannin radan turvallisuuden siten varmen- netuksi, enää ollut mitään vaatimuksia Suomea vas- taan eikä kiinnostustakaan Suomen asioihin. Suomi voisi harjoittaa sellaista ulko- ja sisäpolitiikkaa kuin se itse halusi, rakentaa linnoituksia ja varustuksia alueelleen täysin oman mielensä mukaan. Neuvostoliitolla olisi myös riittävästi taloudellisia varoja ja mahdollisuuksia, niin ettei sen tarvitsisi tässäkään suhteessa tavoitella Suomelta mitään.

Tuskin oli kumminkaan muste rauhanasiakirjoissa kuivunut, kun Neuvostoliiton kanta kaikissa näissä kysymyksissä osoittautui päinvastaiseksi, kuin miksi pääministeri Molotov sen oli esittänyt. Palautan mieleen pari esimerkkiä. Neuvostoliitto sekaantui Suomen ulkopoli- tiikkaan estämällä suunnitellun Skandinavian maiden ja Suomen välisen puolustusliiton. Kun rajankäyntiä suori- tettiin ja Moskovassa tehtyjen asiakirjojen mukaan Enson suuren yhdyskunnan olisi pitänyt jäädä Suomen puolelle, vaati Neuvostoliitto rajaan sellaisen mutkan, että Enso lähimpine ympäristöineen tuli kuulumaan sille. Enson arvokkaat teollisuuslaitokset houkuttelivat. Neuvostoliitto kiristi itselleen myös suuren määrän rautatiekalustoa sekä tehdaskoneita ja laitteita, joista ei rauhankeskusteluissa ollut sanallakaan ollut puhetta.

Jyrkkiä vaatimuksia esitettiin myös Petsamon kaivoksiin ja Vuoksessa olevaan Vallinkoskeen, jotka sijaitsevat Suomen alueella. Ennen pitkää vaati Neuvostohallitus myös Ahvenanmaan linnoitusten purkamista ja paljon muuta samanlaista. Suunta ja tarkoitus näillä uhkauksin läpi ajetuilla vaatimuksilla oli selvä: Suomen täydellinen valtaaminen. Samassa tarkoituksessa yritettiin käyttää hyväksi myös maanpetoksellisia aineksia Suomessa ja sekaannuttiin monin tavoin Suomen sisäisiin asioihin.

Kun sota Saksan ja Venäjän välillä kesäkuun 22 päivänä 1941 alkoi, ei Neuvostoliitto jättänyt Suomelle mitään valinnan tilaisuutta, vaan hyökkäsi heti sodan ensimmäisinä tunteina eri tahoilla kimppuumme ja kiihdytti tämän toiminnan seuraavina päivinä laajakantoisiksi sotatoimiksi. Ne, jotka suhdannesyistä nykyään suosivat Neuvostoliittoa ja tahtovat puolustaa sen menettelytapoja, ovat näiden hyökkäyksien perusteena usein viitanneet siihen, että Suomi aikaisemmin oli määrätyillä edellytyksillä myöntänyt läpikulkuoikeuden saksalaisille sotilaille Suomen alueen kautta. Näin oli syyskuussa 1940 tapahtunut ilman, että Neuvostoliitto sen johdosta oli tehnyt mitään huomautusta. Saksalaisille myöntämämme läpikulkuoikeus ei nykyisten sotien aikana ole ollut ainutlaatuinen, mutta missään muussa tapauksessa ei sellaista ole yritetty selittää sodan syyksi kolmannen vallan taholta. Kun pääministeri Molotov kesäkuun 23 päivänä 1941 kutsui luokseen

Suomen asiainhoitajan Moskovassa ja tällöin uhkasi Suomea Venäjän lähes 200-miljoonaisen kansan ja Englannin vihalla, ei hänkään maininnut saksalaisten läpikulusta mitään, vaan esitti uhkauksensa perusteeksi perättömiä väitteitä suomalaisten muka tekemistä hyökkäyksistä. Lisäksi ei ole unohdettava, että venäläiset itse jo aikaisemmin olivat kiristäneet meiltä jatkuvan läpikulkuoikeuden suurille sotaväenosastoille ja sotatarvikemäärille Etelä-Suomen tärkeimpien kuljetuskusten kautta ja Helsingin liepeitse Hangon vuokra-alueelle.

Me emme vihaa Venäjän onnetonta ja aina paljon kärsinyttä kansaa, emmekä pyri määräämään, minkälaista hallitusjärjestelmää sen tuli omassa maassaan noudattaa. Me ymmärrämme myöskin, että Venäjän kansa, jo suuren lukumääränsä ja sille mahdollisten aluemenetysten jälkeenkin jäävän alueen laajuuden ja luonnonrikkauksien vuoksi, pysyy huomattavana tekijänä sotilaallisen heikentymisenkin jälkeen. Mutta meidän käsityksemme on, etteivät pienetkään kansat ole olemassa vain kelvataksaan suurempien naapureittensa laajentumiskohteiksi tai välirahaksi suurten keskinäisissä kaupanteoissa. Niillä on oikeus itsenäiseen elämään yhtä hyvin kuin suuremillakin, varsinkin koska ne ovat usein historiassa edustaneet sivistyksellisiä, moraalisia ja aineellisia voimia, joiden kautta ne ovat pysyväisesti rikastuttaneet inhimillistä kulttuuria ja kehittäneet kansainvälistä yhdyselämää enemmän ja ansiok-

kaammin kuin monet suuret kansat. Me olemme syvästi vakuuttuneita siitä, että meillä on oikeus saada elää rauhassa ja turvallisuudessa, ja ettei kukaan voi tätä oikeutta meiltä kieltää. Sen vuoksi me nyt taistelemme torjuaksemme Neuvostoliiton oikeudettoman hyökkäyksen ja luodaksemme riittävät takeet vastaiselle turvallisuudellemme, niin ettei meidän alati tarvitse pelätä uusia hyökkäyksiä. Katkerista kokemuksista tiedämme, etteivät Neuvostohallituksen sanat ja sitoumukset riitä turvallisuutemme takeiksi. Sen vuoksi me iloitsimme siitä, että meillä nyt, jatkaessamme puolustustaistelua Neuvostoliittoa vastaan voimiemme määräämissä rajoissa ja geopolittisen asemamme osoittamalla alueella, on luotettavina aseveljinä Saksan ja sen eurooppalaisten liittolaisten mainehikkaat sotavoimat. Kaikilla näillä kansoilla on omakohtaista kokemusta bolshevismista, sen voimista, pyrkimyksistä ja menettelytavoista ja ne osaavat näin ollen oikein arvioida Neuvostoliiton taholta uhkaavan vaaran. Neuvostoliitto voidaan lyödä vain suunnattomalla alueella käydyssä maasodassa, ja ainoa valtio maailmassa, joka tällaisessa sodassa voi Neuvostoliittoon nähden olla ylivoimainen, on Saksa. Jos Saksa olisi ollut heikko ja turvaton, olisivat Neuvostoliiton kymmenettuhannet panssarivaunut ja lentokoneet jo saapuneet Euroopan länsirannikolle. Nytkin on taistelu ollut ankara ja se on, erityisesti Venäjän suunnattomien etäisyyksien aiheuttamien vaikeuksien takia, venynyt pitkäksi. Tällöin on kumminkin syytä

muistaa, että Venäjän keisarikunta kukistui ensimmäisessä maailmansodassa vasta kahden ja puolen vuoden ankaran taistelun jälkeen. Suursota Neuvostoliittoa vastaan ei vielä ole kestänyt puoltatoistakaan vuotta.

Nykyään esitetään Neuvostoliitto usein sivistyksen, vapauden ja kansanvallan ritarina ja turvaajana ja suunnitellaan sille sodan jälkeisessä Euroopassa tämän mukaisia tehtäviä. Me tunnemme riittävästi Neuvostoliiton sivistystä, vapautta ja kansanvaltaa voidaksemme pitää tällaisia suunnitelmia vain hyväuskoisena toiveajatteluna. Neuvostoliiton länsiraja on bolshevikkien kautta tullut Euroopan itärajaksi. Neuvostoliitossa vallitsee Euroopalle vieras ajatusmaailma, vieras elämäntapa, vieras, hengetön kulttuuri, jopa vieras logiikkakin. Venäjän kansan sielu kärsii vieläkin raskaita seurauksia neljännesvuosituhantisen mongooliorjuuden perinnöstä. Tämä vieras orjuus ja sitä Venäjän kansan suurimmalle osalle seurannut monisatavuotinen kotimainen orjuus ovat vaikuttaneet paitsi muuta myöskin sen, että *ihmisen* kehitys Venäjällä on jäänyt suunnattomasti jälkeen kehityksestä Euroopan maissa. Tätä asiointilaa ei ole suinkaan parantanut se, että bolshevikit valtaan tullessaan tuhosivat käytännöllisesti katsoen koko Venäjän sivistyneistön ja sen kehittyneimmän kansanaineksen. Sitä ei myöskään muuta se, että bolshevikit ovat voineet huomattavassa määrässä omaksua nykyajan tekniikan, erityisesti mikäli koskee sota-aseita ja -välineitä. Tällaisilla edellytyksillä ei Neuvostoliitolla ole mahdol-

lisuutta ottaa vastuuta eikä edes myötävästuuta Euroopan kohtaloista ja länsimaisesta sivistyksestä. Sellaisen vastuun voivat kantaa vain Euroopan todelliset sivistyskansat, joilla kullakin on suuret ansiot Euroopan sivistyksen luomisessa ja kehittämisessä. Neuvostoliiton sekaantuminen asioihin merkitsisi Euroopan ja sen sivistyksen tuhoa.

Nykyinen maailmansota on Euroopan keskikokoisille ja pienille valtioille ollut tuhoisampi kuin ensimmäinen maailmansota oli. Silloin onnistui useiden eurooppalaisten valtioiden säilyttää puolueettomuutensa. Nyt se on onnistunut vain harvoille. Ensimmäisen maailmansodan yhteydessä syntyneistä uusista valtioista on Suomi tätä nykyä ainoa, joka on säilynyt. Kaikki muut ovat tuhoutuneet. Mitä tärkeämpi jonkin pienen maan asema strategisesti on ollut, sitä suurempaan vaaraan se tämän sodan aikana on joutunut. Ja jos tällainen maa on laiminlyönyt puolustuksensa tehokkuuden, sitä varmemmin se joko on joutunut ensimmäiseksi ehtivän survallan valtaamaksi tai taistelutantereeksi suurvaltojen sodassa.

Tässä sodassa on tapahtunut myös sellaista, mitä ensimmäisessä maailmansodassa ei päässyt tapahtumaan. Neuvostoliitto, joka aluksi jäi sodan ulkopuolelle, kiirehti häikäilemättömästi käyttämään hyväkseen sodan aiheuttamaa voimien tasapainon horjumista ja sen johdosta saamaansa toimintavapautta hyökätäkseen heikompien naapuriensa kimppuun. Siten tämä »kansojen

itseääräämisoikeuden esitaistelija» valtasi lyödyn Puolan itäiset osat, hävitti Baltian valtiot ja anasti Romanialta Bessarabian ja Bukovinan sekä Suomelta Karjalaa. Nämä kokemukset osoittavat, että jokainen kansa ensi sijassa voi luottaa vain itseensä, omiin voimiinsa ja omiin ponnistuksiinsa. Sen tähden kansan, joka tahoo itsenäisyytensä säilyttää, täytyy myös olla valmis sekä rauhan että sodan aikana tekemään ne uhraukset, jotka itsenäisyyden puolustaminen siltä vaatii. Puolustuskyvyttömyys tällaisina aikoina on osoittautunut suurimmaksi onnettomuudeksi, mikä kansaa voi kohdata. Ja jos puolustuskyvytön kansa lisäksi on ollut eripurainen ja sisäisesti rikkiäinen, ei sen kurjuudella ole ollut rajoja. Nämä kokemukset osoittavat edelleen, että suurvaltasota Euroopassa nykyaikaisen sodan luonteen mukaisesti on vaarallisempi ja tuhoisampi pienille ja keskikokoisille maille kuin sotaa käyville suurvalloille itselleen. Jos Neuvostoliitto jätetään Euroopan ulkopuolelle, asui lähes puolet Euroopan väestöstä vuonna 1937 pienissä ja keskikokoisissa maissa. Näiden eurooppalaisten elinedut vaativat selvästi sellaisen tilan aikaansaamista maanosassamme, että Euroopan sisäiset sodat voidaan välttää. Mitä kauemmin tällaiset sodat jatkuvat ja mitä useammin ne toistuvat, sitä epävarmemmaksi ja turvattommaksi käy Euroopan pienten ja keskikokoisten kansojen elämä ja sitä todennäköisemmin tulevat nämä kansat, ennemmin tai myöhemmin, joutumaan onnettomuuteen. Niiden turvattomuuden tilaa on lisän-

nyt sekin niiden kannalta epäedullinen kehitys, että kansojen itsemääräämisoikeus, joka viimeisten miespolvien aikana oli yhä yleisemmin tunnustettu ja jota myöskin kunnioitettiin, jälleen on menettämässä merkitystään ja arvoaan.

Kaikkien Euroopan kansojen kannalta on lisäksi otettava huomioon, että Euroopan johtoasema maailmassa on molempien maailmansotien johdosta jo suuresti heikentynyt. Euroopan rinnalle on muissa maanosissa muodostunut valtavia voimakeskuksia, jotka pyrkivät laajentamaan vaikutustaan yhä kauemmaksi. Suuria, merien takaisia tuotanto- ja raaka-ainealueita, jotka näihin saakka ovat olleet jonkun eurooppalaisen valtion hallinnassa ja sen kautta välillisesti tuottaneet hyötyä koko maanosallemme, on nähtävästi lopullisesti menetetty. Bolshevikit ovat irroittaneet Venäjän Euroopasta ja muuttaneet sen vanhamalliseksi aasialaiseksi despotiaksi, joka on vihamielinen ja vaarallinen Euroopalle. Euroopan kansojen taloudellinen asema on sotien johdosta huonontunut ja elintaso alentunut, ja kehitys jatkuu samaan suuntaan. Tällaisissa oloissa Euroopalla ei enää ole varaa sisäisissä sodissa heikentää itseään. Mutta yhteisymmärryksen ja pysyvän rauhantilan aikaansaaminen Euroopan kansojen keskuuteen vaatii, että ne miehet, jotka määräävät Euroopan kansojen kohtaloista, ovat vapaita ahtaista koston ja sorron ajatuksista ja kohtuuttomasta henkilöllisestä tai kansallisesta vallan tavoittelusta ja tuntevat elävästi vastuunsa

länsimaisen sivistyksen ja Euroopan kansojen hyvinvoinnin puolesta sekä että onnistutaan yhteisin ponnistuksin ja kunnioittaen pientenkin kansojen oikeuksia aikaansaamaan se keskinäisen luottamuksen, hyvätahdon ja yhteisvastuun ilmapiiri, jota tällainen tulos edellyttää.

Se neljännesvuosisatainen itsenäisyyden taival, joka tänä päivänä kuluu umpeen, on kansamme kohdalla ollut vaiherikkaampi ja sisällökkäämpi kuin mikään toinen vastaavan pituinen ajanjakso. Siihen mahtuu runsaasti päivänpaistetta ja pilveä, rauhallisia rakentamisen aikoja ja suuria järkytyksiä. Meille, jotka parhailaan elämme järkytyksen vuosia, on rohkaisevaa nähdä, miten keskellä sodan kirouksenkin keskuudessamme on puhjennut esiin rakentavia, kokoavia voimia. Se yksimielisyys, joka talvisodan alkaessa kiteytyi yhdeksi kansalliseksi tahdoksi ja yhdeksi toiminnaksi, on pitkittyneen sodan mukanaan tuomista pintailmiöistä huolimatta yhä järkkymättömänä olemassa. Tuleviksikin päiviksi jokaisen suomalaisen on lähtemättömästi syövytettävä mieleensä tietoisuus, että kaikista kansallisista voimista yksimielisyys on mahtavin. Me tulemme vastaisinakin aikoina olemaan vartiopaikalla seisova kansa. Me olemme edelleenkin suurten rinnalla pieni kansa. Ei mikään muu kuin yksimielisyys ole kyllin voimakas luodakseen itsenäisen Suomen äänelle sen kantavuuden; joka kansojen keskeisessä yhteiselämässä pysyväisesti takaa kunnioitetun ja turvallisen aseman. Ei

mikään muu, kuin yksimielisyys ole kyllin voimakas tehdäkseen meille mahdolliseksi voittajina suoriutua edesämme olevasta valtavasta sisäisestä rakennustyöstä. Itse sota on kypsyttänyt voimia tämän yksimielisyyden vartioksi. Tulilinjoilla, sodan koulussa, on syntynyt asevelihenki. Valtakunnallisesti ja yhteiskunnallisesti yhdistävänä, aloitetarmoisena ja tulevaisuudenuskoa säteilevänä se vetää yhä laajemmat kotiseudunkin piirit työhön keskinäisen tuen ja sosiaalisen rakentamisen hengessä. Sen mukana on puhjennut eloon ikivanha suomalainen yhteisavun henki, talkoohenki, joka polvesta toiseen on ollut ilmauksena suomalaisesta tavasta yhteisvoimin tarttua tehtävään, milloin sen toteuttaminen tiukan tullen käy yli yhden mahdollisuuksien. Mitä talkoohenki käytännöllisenä tekijänä vaikeuksien voittamisessa merkinneekin, kansallisen elämämme jatkuvan kasvun kannalta on sittenkin merkitsevin se altis sosiaalinen mielenpire, jota se kaikkialle ympärilleen kylvää.

Keskellä ankaran sodan ponnistusten, suurten, ratkaisua vaativien tehtävien edessä meidät näitä ajatellen valtaa varma vakaumus, että Suomen kansa, jonka itsenäisyys niin kiinteästi on kasvanut omalta vuosisataiselta, koetellulta pohjalta, yhä on pystyvä suorittamaan suurimpien kysymystensä ratkaisun syvistä kansallisista lähteistä ammennetuin voimin. Väistymättä seisoo tänään Suomi yhä paikallaan lännen vartijana. Taistelun melske ei vielä ole laannut. Mutta sen keskeltä

me näemme tiemme suorana ja selvänä edessämme. Sitä tietä, sen tiedämme, nousee sodan koettelema Suomi. Sitä tietä aukeaa lastemme turvattu tulevaisuus. Se tie ei ole vain ainoa. Se on myös oikea.

Helsinki 1942, Helsingin Uusi Kirjapaino Oy.

Tämän kirjasen myyntihinnasta luovuttaa Kustannusosakeyhtiö Suomen Kirja Tasavallan Presidentin välityksellä mk 5:20 maamme sotainvaliideille.

Hinta 10 mk.